

Trinásta práca.

Table of Contents

Anotácia.....	2
01. Daj pofajčiť!.....	2
02. Vynechaný text.....	5
03. Korský pohreb.....	14
04. Modrá známka.....	17
05. Retriever.....	32
06. Svedkovia loga.....	37
07. X-nožky.....	42
08. Ako Boh.....	48
09. Príručka.....	67
10. Balada o fúriku.....	71
11. Básne z mobilného telefónu.....	73
12. Biela cigánka.....	74
13. Booster na Mars.....	76
14. Dornfelder.....	79
15. Helena.....	80
16. Katov dom.....	81
17. Kŕmenie hadov.....	83
18. Laura dostala menzes.....	85
19. Letná extrakcia zuba.....	88
20. Lumbálna punkcia.....	93
21. Milovanie na snehu.....	96
22. Neplatené voľno.....	98
23. Oberanie čerešní.....	102
24. Umbilektómia.....	103
25. Plešatý kokot.....	115
26. Posledný súd.....	118
27. Po záverečnej.....	121
28. Predposledná úroda.....	128
29. Rozbitý kameň.....	131
30. Snežienky.....	132
31. Lúčavka kráľovská.....	134
32. Spomienky.....	136
33. Tectum leporibus.....	138
34. Tehly z Rokytnice.....	146
35. Tri sestry.....	147
36. Modlitba za sliepku.....	150
37. Zakliata líška.....	154

38. Za grajciar.....	158
39. Hrdzavé klince.....	160
40. Bachory žiadostivosti.....	163
41. Virtuálna pracovňa.....	164
42. Morská maternica.....	165
43. Profilovač.....	166
44. Spomienky na Svetlanu.....	171
45. Posledník.....	177
46. Puberta.....	188
47. Skrotum.....	190
48. Biftek z ostrova Thasos.....	193
49. Čajky.....	194
50. Literárny vedec.....	196
51. Adamovo rebro.....	226

Márii

Anotácia.

Tvoje ego je tak veľké, že by neprešlo ani vesmírom ale ty môžeš aj neodporovať a rozplynúť sa v ňom. Toto sú návody ako to dosiahnuť.

01. Daj pofajčiť!

Už ani neviem koľko deviatok vedľa seba stálo v tom štvorcifernom čísle, ktoré píšeme na konci v dátume. Najskôr už iba zopár mesiacov chýbalo do konca milénia a toto sa mi stalo počas jedného letu z Krakova do Viedne. Bolo to krátke vrtuľové lietadlo poháňané piestovým motorom čo malo tú výhodu, že letelo pomalšie a letuška sa mohla v tom krátkom trupe s tým vozíkom na podávanie nápojov aj dvakrát otočiť. „Rotwein,“ povedal som ešte skôr ako sa ma stihla čosi opýtať. Na krku ma škrtila kravata a topánky, ktoré som mal na sebe ma dosť dlho veľmi tlačili. Stáli spústu peňazí a možno boli určené ani nie tak na chodenie ako na nejakú párty v luxusnom hoteli. Ocitol som sa v úlohe konzultanta veľkej poradenskej spoločnosti a ten oblek, to bolo tiež predpísané a dalo sa aj označiť ako „Business Casual“. Toto takzvané „dress code“ znamenalo nenáročné, nie úplne formálne ale stále profesionálne oblečenie. Moja angličtina bola mizerná a to, čo sme ako firma núkali klientom,

to by som síce dokázal preložiť ale nevedel by som to tak popísať ani o tom obšírne hovoriť. Tváril som sa ako expert ale jediný, na čo som sa spoliehal, bol zdravý úsudok. Ako programátor som bol čosi ako technická podpora pri implementácii systému SAP. Kto vie čo znamená tá skratka nebude prekvapený ak poviem, že už asi pol roka som každý týždeň cestoval tým lietadlom. Za ten čas som prišiel na spôsob ako počas toho krátkeho letu do Viedne stiahnuť aj dve tie malé fláštičky. Na konci druhej fláštičky bolo lietadlo už pekne nízko nad zemou a keď som sa pozrel z okienka, pod prvým krídlom lietadla, ktoré sa práve naklonilo v dosť strmom uhle smerom k zemi, uvidel som veľkú striebnistú plochu Neziderského jazera. Lietadlo obletelo celé to zrkadlo a potom sa vracalo ponad druhý breh aby sme od juhu pristáli na letisku vo Schwechate. Nikdy nezabudnem, na deň, keď asi v polovici prvej fláštičky lietadlo vystúpalo do letovej hladiny dačo cez šesť kilometrov. Bola tak dobrá viditeľnosť že som to mohol čítať ako z mapy. Práve sme prileteli ponad Žilinu a podľa tých zákrut a vzdutej vody, ktorá pripomínala v jednom mieste hrubé črevo, som neskôr poznal Nosickú priehradu. Mňa skôr zaujímali kopce na tej strane. Sedel som v pravo pri okne. Hľadal som Radhošť, kde som raz ako vojak základnej služby zakopával akýsi kábel. Na jeho vrchole by mala stála kaplnka Cyrila a Metoda a tiež televízny vysielateľ. A potom, keď som pozrel dole, priamo pod sebou vidím veľmi zreteľne objekty Ilavského hradu. Viditeľnosť v ten deň bola tak dokonalá, že som rozoznal dokonca i plechovú búdu so strechou z vlnitého plechu, ktorá slúžila ako parkovisko železných regálov s polotovarmi ne prvom nádvorí tejto väznice.

Dolial som si do pohára zbytok vína a prázdnu flášu položil na pultík pred sebou. Pretože práve ktosi zavelil. „Posledná reka,“ pás sa posunul už iba o dva vozíčky a potom sa zastavil. Bolo treba obrátiť reky aby druhá zmena z tretieho oddielu mohla začať od nuly. Potom som si uvedomil, že som hore. V ruke ten tvrdší umelohmotný pohárik s červeným vínom a oni tam stáli v štvorstupe v špinavých montérkach. Raz za mesiac mi prišiel výpis z banky. Inak by som ani nevedel, kde je tá Nikózia. Výplata mi chodila v dolároch. Keď som to prepočítal na koruny, vyšlo mi, že zarábam v čistom desaťkrát viac ako v predošlom zamestnaní hrubého. Vtedy som si naplno uvedomil ten rozdiel, že ma od zeme delí vyše šesť tisíc metrov a dvadsať rokov čohosi, čo meriame počtom obehov planéty okolo slnka.

Popoludňajšia šichta končila o 22. hodine. Stáli sme v štvorstupe v striebristom svetle, ktoré sa odrážalo od omietky hradu na nádvorí a čakali na civila, ktorý na poschodí spolu s veliteľom eskorty ako posledný obchádzal obe dielne. Ak bolo pod nulou alebo fúkal studený vietor, potom tá prechádzka trvala ešte dlhšie. Najprv obišli dielňu 2222 a potom prechádzali sklantom hotových výrobkov. Tu dole na druhom nádvorí hradu sa rozsvetcovali a opäť pohasínali žeravé ohníčky tlejúceho tabaku. Boli to ručne balené cigarety z toho najpodradnejšieho tabaku. Ten tabak bolo nutné najprv preosiať. Dakedy

som rozmýšľal. Chceli nás zdeptať? Tou hluchou stravou a absurdne hrubými kamennými múrmi našich ciel? Skôr to bolo tým, že tá budova slúžila predtým inému účelu. Tie hrubé múry z kameňa patrili hradu a mreže na oknách, keď z toho urobili väznicu. Ale stačilo by nám zobrať iba to malé sitko na preosievanie tabaku. Preto sme aj to sitko pomenovali po tej mreži na dverách. Vtedy som dostával šesť percent z hrubej mzdy v táborových poukážkach. Dvakrát do mesiaca som mohol objednať dva druhy cigariet. Každý z nás kupoval tabak a papieriky a jeden druh tovaru, nebol nikdy na tom zozname.

Dakedy som rozmýšľal, že kde to bolo. Bolo to v tom tabaku? Až keď som to zapálil a vdychoval do pľúc ako mierne jedovatý plyn? Živili nás vývary z hovädzích hláv. Z toho mäsa pomleli na čiernu fašírku. Ale obyčajný čierny čaj odklínal to najväčšie tajomstvo. Ako keď baníci nájdu v hornine striebornú žilu, mu sme mali drôty zo zlata. Ponorný varič musel mať obrovský výkon, pretože tá voda musela zovrieť behom troch minút. 120 nás postávalo. Každý z nás túžil ale len málokto reji uličke mali na to šťastie, aby po návrate na celu vyčarili lístočky čaju. Ani neviem koľko gramov bolo v tom papierovom vrecúšku. Na jeden istič boli napojené dve susedné cely. 120 nás čakalo a potom, keď odpojil špirálu. To, čo tam nasypal mohol vonku kúpiť za 90 halierov. Varenie čaju tam bolo rituálom a tým tekutým zlatom bola elektrina. Tá zlatá žila vyvierala na záchode, ktorý osvetľovala žiarovka. 120 nás stálo v špinavých montérkach s bielymi pásmi na chrbte. Aby to naše „dress code“ bolo vidno aj z lietadla. Vedľa mňa stál chudý chlap, ktorý na začiatku pásu nabíjal ku kopytám takzvané stielky. Bol to kus hrubého papiera, ktorého veľkosť odpovedala veľkosti kopyta. Kopytá boli vyrobené z veľmi tvrdého dreva. Do toho dreveného kopyta boli vyvrtané dve diery, ktoré vyplnili gumou. Zosušený chlap stál na začiatku pásu. Ona mala podstavec z ťažkej liatiny a bola o hlavu vyššia od neho. Na kolese navinutý oceľový drôt. Musel sa trafiť do tej gumy na druhej strane toho výlisku. Potom za frézami ten oceľový drôt musel von z kopyta. Veľmi zriedka sa stávalo, že nevytiahol a že na to neprišla ani výstupná kontrola. Vo mne navždy zostane, ako sme tam stáli v štvorstupe. Bola to príprava na istý rituál. Tá elektrina bola zadarmo. Ale aj soľ. Bolo to v tom čaji. Soľ bola zadarmo ale ten čaj bol opäť nad zlato. Ak by som minul celú svoju výplatu iba na čaj, potom vy som si mohol načierno kúpiť 200 gramov čaju. Ale aj týždeň v korekcii, ak bu ma pri tom chytili.

Neboli sme sýti ale ani sme nehladovali. Ten tabak bol tiež skoro zadarmo. Nútili nás pracovať ale nezomierali sme od únavy. Ak sme mali rannú, mohli sme na 30 minút opustiť celu a ísť do veľkej kultúrnej miestnosti pozerať televízne noviny. Len potom, keď sme tam tak stáli a všetky naše potreby boli nahradené ich atrapami, zdalo sa mi, že ani láska nejestvuje. Iba tá elektrina bola skutočná, tú nebolo možné sfalšovať ale ženskú vagínu bolo možné v tom tábore dokonca až dvomi spôsobmi nahraďiť.

Ak padal mokrý sneh, potom za tou druhou dielňou začínala ešte aj kartonáž a ďalšia dielňa, kde bol len šijací stroj a dve kanvy acetónového lepidla. Tá pravda nebola v tabaku, ale kdesi vedľa. Možno keby som vyfajčili aj tie korene, čo zostávali na sitku. Ak si slečna v obchode skúšala topánku, v ktorej zostala tá oceľová skoba. Z toho sa dalo vyťažiť aspoň bolestivé zranenie. Ani sa nepokúšaj vytiahnuť nohu z takej topánky ale hneď zober ostrý nôž. To záviselo aj od toho, ktorým smerom bola tá oceľ zahnutá. Ale ty to radšej preosievaš. Zaviňuješ si pľúca náhradou tabaku, v ktorom okrem toho dechtu je iba to, čo už dávno vieš. Máš skrehnuté prsty a nevedel by si ani takú cigaretu ubaliť. Sediac v tom lietadle som sa sám sebe, čudoval, že čo som sa to chcel vlastne vtedy dozvedieť. Vedľa mňa stál chlap, čo ofrézovanú kožu na spodnej časti kopyta natieral acetónovým lepidlom. V hube má už iba pol cigarety, v tabaku nie je pravda ale ak si vypýtaš šluka, dozvieš sa ako hlboko si sa do toho bahna zaboril.

Dopil som prvú fľaštičku a počujem ako letuška vchádza s tým vozíkom do uličky medzi sedadlami. Je to majstrovstvo, ktorá som nadobudol opakovaným lietaním do tejto destinácie. V pravej ruke mám tú prázdnu fľašu a v druhej prázdny pohárik. Treba sa trošku rozpačito zaďívať na letušku a naznačiť jej pohľadom, že ten pohárik ešte nemieniš zahodiť. Je to Lufthanza, vie po nemecky. Snažím sa to preložiť. „Könnte ich bitte mehr bekommen? Ale ja mám nohu stále v tej topánke. Práve vo chvíli, keď sa s tým vozíkom dostala na môju úroveň. Chcel by som ešte jednu fľaštičku ale ten jazyk, do ktorého som to preložil!

„Daj pofajčiť!“ povedal som miesto toho.

02. Vynechaný text

Tento text som musel vynechať. Podarilo sa mi to však iba čiastočne. Pretože poctivo spísať dôvody prečo som to urobil sú opäť textom, ktorého literárna hodnota je viac ako dielo samotné. Malé mesto, ulica s lipovou alejou, dom s manzardou. Ten dom býval väčšinu roka neobývaný ale tá izba na poschodí bola nakoniec miestom, kde odznela posledná veta poviedky. Posledný podnájomník, organista z miestneho kostola, nevrátil kľúče a keď odchádzal, možno si spomenul na niečo. Napríklad postaršia vdova v čiernom klobúku. Ale dalo by sa to prezvedať aj stručnejšie. Ak nezaplatí a zostane dlžný nájomné za tie posledné dva mesiace. Vznikol text o tom ako boli potom tie dvere ešte ďalšie tri roky zamknuté. On vedel že tam nikto nebýva ale aj tak chodil po tých schodoch až k tým dverám a tam vždy dostal tú istú hádanku.

Ako to povedať iba dvomi vetami? Že svet je nádherný. Trojdielne okno nad schodiskom bolo v dolnej časti zatreté bielou farbou, ktorá na tom skle veľmi nedržala. Jemu sa núka nekonečno

netušených možností. Vonku mráz a tu nebolo oveľa teplejšie. Chcel by oznámiť pri tých dverách čo nevedeli ani veľké čierne muchy, ktoré sem nalietali ešte na jeseň. Dovtedy chodili po tom skle až v jednej chvíli teplota poklesla. Už sa neudržali dívať na vrcholky tují v plote od horného suseda. V noci sa na poschodí susedného domu rozsvetlovalo svetlo a tam bolo opäť to isté. Museli sa pustiť. Dozvedeli sa strašné tajomstvo. Že to nemá vôbec žiadny význam a že z toho asi vyvierala tá nezadržateľná sila, ktorá ich v lete nútila aby sa páрили. Pochopili, že svet je nádherný? Otrávil sa poznaním. Nožičkami nahor čierne stroje na lietanie spolu s odlúpnutou farbou dopadli na parapet. Plstený pot'ah stola už dávno zožrali mole. Ktosi tam prevrhol čosi odpornejšie. Nedalo sa to vyprať. Vznikla tak príležitosť, ktorú využili iní. Malé motýle začali na tom stole tancovať. Svet je nádherný. Našli spôsob ako to robiť ešte lepšie a presnejšie, že sa budú navzájom dotýkať. Tancovali zadočkami ku sebe. Spojili sa, zotrúvali v tom spojení a chváli celý svet. Potom ona nakládla vajíčka. Spolu tak zaočkovali vlnené vlákna plstenej látky nejakou myšlienkou. Ale ani on už nedokázal v jednom období svojho života vzdorovať tým neviditeľným silám. Nie z vlastnej vôle ocitol sa v tom priestore nad schodmi a nikdy tam nebol celkom sám. Dívali sa na neho z fotografií na stene. Pomreli ale zanechali po sebe potomkov. Dediči porúbali posteľ, predali dom. Ich podobizne presťahovali zo spálne do tejto predsieni. Nikdy tam nestrkaj svoj úd. Biele svetlo zmrazilo muchy ale on aj napriek varovaniu dýcha zrýchlene.

To sa dá povedať aj stručnejšie. Máš ale nepatrí ti to. Nesmieš sa ani sám u(po)kojiť. Je to ešte umenie? Je to pornografia, vybočil. O tom sa nesmie vôbec hovoriť. On vchádzal do sveta dospelých falošnými dverami. Podľa čoho poznáš skutočného umelca? Jeden nesmie a druhý píše o tom, čo vynechal. Raz koncom marca napadlo ešte dosť veľa snehu. „Sneh na chodníku“, tak to začínalo, že malo dôjsť k náhodnému, či skoro až neželanému počatiu. Jeho otec na ulici odhrnoval sneh a pri tom zlomil lopatu. Lipy na ulici mu bolo za svedka a potom večer už iba manželka. Ona jediná mu mohla dosvedčiť, že nestihol včas prerušiť. Ale dalo by sa to povedať iba dvomi vetami. Že sa narodil koncom novembra a že ten dom sa v zimných mesiacoch dal kvôli tomu schodisku na poschodie ťažko vykúriť. On sa ocitá po vynechaní spomienok na detstvo už na začiatku puberty pred tými zamknutými dverami a spomína na jedno leto, keď v tej izbe bývali na podnájme dve zdravotné sestričky z miestnej nemocnice.

Zaklopal.

Čo sa (jej) chcel vlastne opýtať?

„Vraj si myslel, že tam nikto nebýva.“ Iba v lete, cez prázdniny. Otec odborný asistent na filozofickej fakulte, matka profesorka na strednej obchodnej škole.

„Prečo sa chlapcom na začiatku puberty zdá, že to nemá vôbec žiadny význam a práve preto je svet nádherný?“

„Ako sa povie po maďarsky „podprsienka“?“ Mlčala ako stena za jeho chrbtom, ku ktorej prisunuli stôl. Dívala sa na stenu za jeho chrbtom, na ktorej viseli fotografie už dávno mŕtvych manželov. „Vidíš tu niečo nádherné?“ spýtala sa s úsmevom. Vtedy si uvedomil, že vie čítať jeho myšlienky. Mala by mu otvoriť najlepšie polonahá ale hlavne mladá a trošku smutná žena. Najprv si nebude vedieť spomenúť a potom ona ožije ako jeho prvá už temer skutočná erotická predstava. Ona nemá pridané ako muž. Dospel však k poznaniu, že ona má všetko a on iba holý úd. Chcel by som sa s vami spojiť. Až doteraz to bola Eva z predposlednej lavice alebo štíhla Alica, bábika s dlhými vlasmi, ktorá predstierala, že ju to bolí alebo sa naozaj aj bála. Chcela vedieť ako to vníma. Vedel by to popísať slovami ako „čierne ticho“, „tma“. „Ak prejde korona, potom...“ Chcel presne a zároveň neosobne pomenovať tú anatomickú štruktúru. „Sulkus,“ v tej drážke pod korunou (penisu) bude na ňu čakať. „Už sa to bude iba posúvať.“ On nevyrušoval ako tá Eva. Nedával pozor. Predstavoval si. Ležala pod ním. Díval sa jej do očí. Práve keď preberali barokovú poéziu na území Horného Uhorska.

„Čo je to kézimunka?“ Nebola prekvapená. Neprekvapila ju tá otázka ani tá osoba, na ktorú sa dívala. Bol to ten chlapec, ktorého raz koncom leta pohladila po vlasoch. Bolo leto. Vychádzala z týchto dverí v blúzke na holú pokožku ako niekto, čo dokáže predvídať budúcnosť. On bol náhodou prvá osoba, ktorej by sa mohla zdôveriť. Sedel na tom schodíku pred otvorenými dverami na balkón. V ruke mal čosi ako začadené sklíčko. Sklená platnička v jeho rukách. Keď sa cez to pozerá, vidí všetko naopak. „Ale toto môžeš aj vdychovať a rozotierať si po tele!“ Chcela mu dať na vedomie ako dar, že už čoskoro... ale ona miesto toho povedala. „Mám... Ale neviem, ako ti to povedať.“ Naľakal sa keď počul, že ho ide zaočkovať. Starej mame pichala morfium ale on neumiera. „Proti čomu?“ usmiala sa na vlastných slovách. Dostával to do ramena. Najprv zvráskavená ruka starej ženy mu potrela plece čímisi, čo ho chladilo. Vatička s denaturovaným liehom a potom ihla. To bolo proti tetanu. „Neboj sa.“ Akási podivná zvedavosť mu zasiahla srdce. Tak náhle, bez toho aby si mohol dačo vziať. Nevedel, či to je vôňa alebo opojný pach. „Mám (od) toho mokré nohavičky.“ Mal povedať, či mu to tiež vonia. Spomenul si na biele kvety hlohov, nad tým mohyla so štyrmi širokými ihlanmi z bieleho kameňa alebo smrad. Opojný, živočíšny pach. „Kde je moja vzduchovka?“ Vošlo to ku nej po rebríku cez okno. Nebálo sa výšok. Riskovalo život pre takú maličkosť. Presvedčilo ju aby si ľahla. Že ju bude bozkávať. Ležala na koberci, na druhej strane tých dverí. Museli odsunúť stôl. V jednej chvíli sa mu stala aj nahá tou poslednou prekážkou. Musela zakloniť hlavu. Ešte tie kolená viac od seba aby sa stala súčasťou jeho vedomia. „Zabudneš na vzduchovku. Odložíš zbierku známok. Pôjde ti pri tom ako o život.“ Ale

dalo sa to povedať ešte stručnejšie. Nastavila mu rameno, a povedala. „Raz budeš ty pichať a my ťa zachránime pred smrťou.“

Dom s manzardou na čísle osemnásť sa javil od ulice ako solídny dom. Pritom sa o vôbec nejednalo o ten typ strechy ani o spôsob ako lepšie využiť priestor pod škridlami. Manzardová strecha, známa tiež ako francúzska, je strecha s dvojitém sklonom na každej strane. Horný sklon strechy je mierny a spodný sklon je strmý pre maximálne využitie podkrovného priestoru. V prípade domu na čísle 18 bola horná izba umiestnená nad jednou polovicou domu zatiaľ čo nezvýšená časť bola posunutá dozadu. Takzvaná „manzardka“ mala vlastnú valbovú strechu. Hlavná strecha priliehala k nadstavbe. Na pôjd sa vchádzalo z predsiene, kam viedlo schodisko a kde boli dvere do izby, ktorú tou nákladnou úpravou získali.

Pri pohľade z ulice normálny dom. Ten, kto tam býval, však veľmi rýchlo pochopil, že ten dom sa podobá dejinám (ktoré som vynechal) aj preto, že sa ho nikdy nepodarilo dokončiť. Dom bol už skoro hotový. Ako posledné mali omietnuť strop. Všetky stropy boli už hotové, len v tej poslednej izbe na poschodí. Strop bol už obitý rohožou z trstiny. Namiešali najhoršiu omietku. Mala to byť akási slávnosť. Možno im došli peniaze. Do malty dali len polku hydrátu. Malta bez cementu. Na tom dome sa malo pracovať aj ďalej. Mali ísť po schodoch do tej hornej izby. Drevené schodisko sa dvakrát lomilo a oni už stáli na tej druhej plošine pred dverami na balkón. Už iba dva posledné schody a.. dokončili by ten dom. Zrazu počuli akýsi hlas. Vychádzal z drevenej skrinky v prízemí. Poháre s pálenkou im skoro vypadli z ruky. Čo sa stalo? Kto to tak kričí? Nemecký kancelár mal prejav na štadióne. Z rádia sa dozvedeli, že Európa sa práve vyhlá vojnovému konfliktu! Potom sa čosi stalo s hranicami nového štátu. Nik už nehovoril o cemente ani o tej rohoži na strope. On sa narodil po tej druhej vojne. Keď skončili dejiny. Dejiny sa rozpadli, rozliali sa do šírky poznajúc zmysel, ktorý ich umŕtvoval. Museli sa tomu podriaďovať a ďalej žiť bez dejín iba svoje malé dejiny, ktoré poznajúc svoj cieľ stratili zmysel. Fascinovalo ho, že musel, že ani on nedokázal vzdorovať tým neviditeľným silám, ktoré tu zjavne vyčíňali. Nie z vlastnej vôle ocital sa v tomto priestore, kde sa to rozpadlo a nikdy tam nebol celkom sám.

Chcel jej povedať, že až doteraz vchádzal do sveta dospelých falošnými dverami. Falošné dvere sa otvárali do predsiene a boli vsadené do múru o jeden schod vyššie. Ten kto použil nepravé dvere si musel byť toho vedomý. Musel prekročiť ležiaci trám, ktorý držal ten krov pokope. Svetlo dopadalo zhora cez malé strešné okienko. Ak svietilo slnko, potom dotýčny aj videl, že vchádza do priestoru, kde sa zastavil čas. Prachové častice uviazli v lúčoch zhora prichádzajúceho svetla. Pretože gravitácia je aj zrýchlenie a tu chýbali buď zmena polohy alebo čas. Za tými falošnými dverami uvidel... Až doteraz mu slúžil len na cikanie a teraz mu mal splniť nejaké vyššie poslanie. Predstavoval si Alicu ale ešte

nikdy na ňu nečakala v tej drážke. Na polceste do raja. Až teraz. Prvý raz v živote stál pred dverami, ktoré až doteraz boli zamknuté a mal zaklopať.

Čo jej chcel vlastne povedať?

Nevieme, pretože to som z tej poviedky vynechal. Dalo sa to povedať stručnejšie iba dvomi vetami a nie tak obširne, že v istom období sa v mestečku zastavil čas. Dejiny boli a skončili. Malé motýliky nakládli vajíčka, vyliahli sa larvičky. Ale ich nenásytnosť sa neskončila pri tej dečke na povrchu stola. Cez vynález parného stroja sa dostali do análov fyziky. Nakoniec zožrali samotný stred absolútnej sústavy súradníc a s ním i predstavu, že svetlo potrebuje pre svoje šírenie nejaké médium. Chcel jej hovoriť o tých malých dejinách. Tie „malé dejiny“ nemožno zastaviť. Až doteraz mu unikali, on ich nevedomý svojho malého poslania žil a teraz ich má aj on začať vytvárať. Ono sa to odohráva v takýchto obyčajných a v istom zmysle nedokončených domoch ako je tento.

„Viem.“

„Ale dá sa to povedať aj stručnejšie. Ako raz v druhej polovici augusta spala v tej izbe po nočnej a niekto zaklopal na okno. Ako sa stala súčasťou, možno ústrednou postavou jeho predstáv. Zaočkovoala ho do ramena a teraz tu stojí ako jeho zhmotnená predstava, na ktorú nemôže zabudnúť. Vynechal som príhodu na fare. Vynechal som tehly z nepálených tehál a celý dolný koniec mestečka od potoka až po železničnú stanicu. Raz koncom júna mal skladať skúšku malých katechumenov. Prekvapilo ho, že farár úraduje v dome ako sedliaci za prvým potokom. Akoby za účelom tejto skúšky vystaňovali z dvora sedliaka i s dobytkom. Celý dolný koniec mestečka bol postavený z nepálených tehál. Farár si asi zámerne vybral kuchárku z ľudu a býva v hlinenom dome aby bol čo najbližšie k farníkom. Izbice boli prilepené jedna za druhou a čím ďalej od ulice tým bližšie k elementárnym potrebám, ktoré mala zakryť fasáda. Farár sa usmial na sestru. Práve čítal vo veľkej knihe ale keď ich uvidel prichádzať, vložil do nej záložku. Služobník boží úradoval kdesi v strede ale sestru odviezol až k predposlednej elementárnej potrebe. Mal počkať na verande a pripraviť si odpoveď na otázku, prečo dievčatá na ceste k Bohu vyžadujú odbornú asistenciu. Poznáme tri dôvody, prečo to chlapci majú oveľa ľahšie.

Pretože on môže vykonávať malú potrebu aj v stoji.

Jemu po narodení vaječníky zostúpili do mieška.

Na to tretie si nevedel spomenúť ale súviselo to nejak s tým nič, čo začína v tej zatavenej trubici na 760 milimetri nad hladinou ortute. Dalo sa to povedať oveľa stručnejšie. Zatiaľ čo čakal na verande, kňaz vypumpoval sestre žalúdok. Pozeral sa na hodiny. Na lankách z baraních čriev viseli olovené závažia. Nejaká neviditeľná sila skrátila črievka a pritiahla ich nahor až pod ciferník! Tik a tak, chodilo kyvadlo. On zatiaľ nazrel do knihy, ktorá sa skladala z troch sekcií. Desať deka vážil Špeciálny

katechizmus. Ak k tomu pripočítame „Dejiny hada“ a pridáme aj Lorenzovu transformáciu, prvé dve knihy sú len úvodom. Všeobecný katechizmus váži dvakrát toľko, pretože zahrňuje aj gravitáciu.

Adolf Hitler, najväčší zločinec všetkých čias, spáchal samovraždu. Budovu ríšskeho kancelárstva zrovnali so zemou. Nemecko bolo rozdelené. A tak to malo byť zacementované na večné časy. Ale tie lokálne udalosti boli generované tak isto ako tie veľké dejiny. Najprv sa muselo narodiť niekoľko miliónov bezvýznamných subjektov dejinného pohybu aby sa narodil jeden génius. Pred ním ležala kniha poznania, o ktorej hovoril kňaz. Díval sa na tú knihu kníh a uvedomoval si, že sa vôbec nepripravil. Sedel na tých schodíkoch. Iba sa díval cez otvorené dvere na balkón do koruny hrušky, ktorá rástla v plote od horného suseda. Nevedel si predstaviť vákuum ale bol fascinovaný ortuťou. Kov, ktorý bol tekutý pri izbovej teplote pokrytý šedým práškovitým povlakom kysličníku. Udivovala ho jeho hustota. Kňaz ponoril do vaničky sklenú tyč, ktorej jeden koniec zatavil nad plynovým horákom. Nutne si potreboval zopakovať vzorec pre výpočet permeability vákua a trochu pozrieť čo sú to tie tenzory. Otvoril knihu a skoro onemel úžasom. Farár študoval samotnú anatómiu stvorenia! Na stránkach veľkého katechizmu sa voľne potulovali nahé ženy akoby svojimi oblinami chceli konkurovať znakom pre integrál. Cvak! Za desať minút k celej hodine veľká ručička zastala a z malej asi čosi vyteklo. Vôbec ich nepočul prichádzať. Sestra mala akýsi previnilý výraz a v očiach slzy dojatia. „Ona už prvé prijímanie nepotrebuje,“ povedal kňaz. Stála pod tými hodinami a utierala si na blúzke, zatiaľ čo kňaz sa díval na postavu nahej ženy, ktorá tomu hadovi bozkávala hlavičku. Bez slova zatvoril knihu a povedal. „Choďte v jeho mene a užite si, že Boh vás miluje.“

Dom sa nikdy nepodarilo dokončiť. Stavať začali ešte za prvej republiky. Potom po tej ulici viackrát tie dejiny prechádzali ale ani raz sa tam nezastavili. Až raz, začiatkom leta, v kôre lipy pred domom sa to začervenal. Malé chrobáčky, keď sa spojili, pripomínali električky a potom sa z tých oplodnených vajčiek vyliahli ďalšie chrobáčky. Cifruša bezkrídla je červená. Na chrbte to má aj čiernymi písmenami napísané: „nejedz ma“. Ich hlavnou zložkou potravy sú predovšetkým plody líp a vajíčka iného hmyzu. V piatom mesiaci plody líp dozreli. V niektorých bolo možno semienko a niektoré dozreli prázdne. Matka ho porodila koncom novembra.

V piatej B sa zoznámil s nášľapnou brzdou na bicykli. V ôsmej B už chodil na otcovom bicykli s tyčou. V triede vymenili obraz prezidenta. Pána s prísnyim pohľadom nahradila fotografia dedka s bielymi vlasmi. Pricestoval do Bratislavy vlakom k prvému nástupišťu. Vtedy si aj on uvedomil, že v štáte sa deje čosi neobyčajné. Príchod vlaku s prezidentom neohlásili na nástupišti ale zo školského rozhlasu. Na školách zrušili vyučovanie. Deti šli vítať prezidenta na námestie pred stanicou. Vyliezol na strechu novinového stánku, pretože zrušili cenzúru. Ľudia hádzali kvety púpav na predné sklá čiernych limuzín. Autá šli krokom pomedzi nadšené obyvateľstvo. Tých púpav bolo nakoniec toľko, že

auto s prezidentom muselo zastaviť. Miesto lopát, nadšení obyvatelia mesta sa zjavili s transparentami. Odhrňovali kvety púpav transparentami, na krotých bolo napísané, že E sa rovná m krát štvorec šírenia informácie.

„Stála v tých dverách a dívala sa na chlapca, ktorého vtedy pohladila po vlasoch. Mala sa rozhodnúť či to bol sen alebo len jeho spomienka na nejakú „lokálnu“ bezvýznamnú udalosť, ktorá zostala kdesi v jeho pamäti. Ktorá v istom období jeho života vyklíčila z toho semienka, ktoré vtedy ovoňal.

„Raz budeš aj ty pichať a my ťa zachrátime pred smrťou?“ spýtala sa. Prikývol. „Sľúbila som ti, že ťa raz pripustím k veľkej sviatosti. Nebolo to rameno. Nebola to vôňa ale opojný pach. Odhrnula si iba košeľu, stekalo jej to po prsiach a on jej jedno pobožkal.

„Chcel by som poznať tú, ktorá sa skrýva za tými vždy-zamknutými dverami, sedí na vrchole nikdy-spokojných potrieb človeka. Jej meno nemožno vysloviť a nik nesmie uvidieť jej tvár.“

Zakľopal. Mala sa vznášať bez tela nad tými dejinnými súvislosťami. Nadobudne podobu ženy, po ktorej túži a on sa rozpustí. Chcel by sa rozpustiť v tých dejinných súvislostiach, ktorých výplodom je tento dom a celá ulica. Dom začali stavať po prvom neúspešnom pokuse zastaviť dejiny. Potom Hitler prehral vojnu. Povstalo ešte horšie monštrum. Sovietsky zväz. Rusko temer porazené, matka totalitných režimov. Jeho armáda po šiestich rokoch a veľkých stratách za pomoci spojencov nakoniec obsadila budovu ríšskeho snemu. Hitler spáchal samovraždu ale jeho nevlastný brat Stalin nariadil, že tam bude hranica. Na východ od Brandenburskej brány, všetky štáty na východ od tejto hranice si museli do ústavy napísať, že budú riadené komunistickou stranou. Narodil sa do doby po skončení dejín. Pretože dejiny poznajúc svoj koniec sa rozliali do šírky. V jednom mieste sa spojili aj zadočkami, v kôre lipy pred domom sa to začervenal. Ani nevie v ktorom mesiaci, či v jeho malom lokálnom počítaní v maternici alebo na druhej strane. Tehotná šla po ulici a uvidela. Malé chrobáčky. Keď sa spojili, pripomínali električky. Z oplodnených vajíčok sa vyliahli ďalšie chrobáčky. Cifruša bezkrídla. Na chrbte to má aj čiernymi písmenami napísané: to som však z toho textu musel vynechať. Dejiny skončili ale spomienka na tie pohyby ešte pretrvávala. Aj tú bolo treba vymazať. Hlavnou zložkou potraviny bzdochy bezkrídlej sú predovšetkým plody líp a vajíčka iného hmyzu. Plody líp dozreli ale v tých suchých tobolkách nebolo nič. A to bola tá myšlienka. Plody líp, suché tobolky, malé oriešky, ktoré si nik nevšíma. Ide po chodníku a čosi malé mu praská pod podrážkami topánok. Ak by sa zohol a otvoril jeden taký suchý oriešok. Zdá sa mu, že sú prázdne. Ale je tam napísané veľké tajomstvo. Ak chceš, ukážem ti čo si nevidel a čo je napísané za tými falošnými dverami.

Otvoril dvere na pôjd. Cez strešné okienko prenikalo svetlo, v ktorom sa vznášali prachové častice. Dejiny, na ktoré už nesadá prach. Tu už neplatí prítlačivosť ani čas. Si iba ten prach. V

komunizme už nebudú peniaze ani žiadne neuspokojené potreby. To isté je skryté aj v tých prázdnych tobolkách. Cieľom výroby, distribúcie a spotreby je beztriedna spoločnosť. Len to zaručí že budú plne uspokojené potreby každého člena spoločnosti. V sovietskom zväze už dosiahli komunizmus.

Lipová aleja, ulica. Stavebné pozemky oboch stranách ulice. Postavíme si dom a budeme v ňom bývať. Vykašleme sa na dejiny. My budeme žiť iba svoje malé, lokálne dejiny a snívať budeme o uspokojovaní potrieb. Ale im jedeného dňa nainštalovali na stĺpy elektrického osvetlenia amplióny a potom rozhlasovali o triednom boli a konečnom uspokojovaní ich potrieb už tu na Zemi, hoci o to vôbec nežiadali. „Uvaríme si čaj?“

Konečne mohol vstúpiť do miestnosti, kam sa bez jej vedomia nast'ahovali jeho erotické predstavy. Bude mu hovoriť o tých malých dejinách. Môžeme vynechať zlomenú lopatu i ten večer. Vynecháme aj lipovú plastiku madony nad posteľou. Ak by to svetielko zhaslo. Nemali peniaze na kondóm a do tej poslednej malty dali iba polovičné množstvo hydrátu. Vznikla z toho malta bez cementu. Ukázala na strop v rohu miestnosti, v omietke sa otvorili pukliny, piesok sa sypal. Tu na poschodí je najhoršia omietka. Vystrela prsia, ukazovala dohora, rozopla sa jej pri tom blúzka. Bola tam váľanda v rohu tej miestnosti na poschodí a ona tam stála medzi tými dvomi oknami a on by sa jej chcel dotýkať. Predvádzala sa. Ženské telo, bruško, dvakrát esovite prehnuté chrbtica. Prsia sa zväčšia a tu niekde je uterus. „Môže sa stať ale podľa mňa dost' zriedkavo, že sa muž pri milovaní dotkne aj krčku maternice. Uložená je v malej panve medzi močovým mechúrom a konečníkom.“ On dobre vie, čo predchádza počatiu, ale dá sa o tom hovoriť aj inak, pretože dejiny poznajúc svoj cieľ sa rozliali do šírky a pretekajú bezčasom súbežne mnohými kl'ukatými ramenami. Až raz, začiatkom leta, v kôre lipy pred domom sa to začervenalo. Malé chrobáčky, keď sa spojili, pripomínali električky a potom sa z tých oplodnených vajčiek vyliahli ďalšie chrobáčky. Cifruša bezkrídla je červená. Na chrbte to má aj čiernymi písmenami napísané: „svet je nádherný“.

„Čo je to kézimunka?“ Poznal iba dve maďarské slová. Povedali mu, že na také veci má ešte čas. Odvtedy slovo „kézimunka“ označuje niečo neslušné, čo sa vyvinulo z hornej časti korzetu. Iba vo veľmi vzácných prípadoch, pretože sa to nesmie, je to prísne zakázané, po tom čo naši prarodičia boli vyhnaní z raja. Eva podala Adamovi jablko, odvtedy musia ženy nosiť kézimunku a muži aj naďalej smú vykonávať malú potrebu v stoji. Sedel na stoličke a tváril sa, že ten čaj je ešte stále horúci. Mala na prvom gombíčku rozopnutú tú blúzku. Videl, že pod tým nenesí kézimunku ale aj tak predvídal, že raz nastane tá chvíľa, keď si ju odloží.

Raz sa to odohráva v pravom vaječníku jednej mladej ženy, ktorej to nečakane doručili cez okno, po rebríku, keď spala po nočnej v izbe na poschodí. Hodinu pred poludním ktosi klopal na okno. Aby si okamžite ľahla na ten koberec. Museli odsunúť stôl. Aby si hneď teraz splnila svoju

elementárnu povinnosť. Druhý raz na ulici, v tom širšom dejinnom kontexte. Na ulici nainštalovali amplióny z ktorých odznelo, že dejiny sa skončili. Moci sa ujala jediná pokroková sila až doposiaľ utlačovaná súkromným vlastníctvom výrobných prostriedkov. Dejiny skončili ale tie malé chrobáčky sa aj napriek tomu každoročne spájali zadočkami. Pripomínali električky. Začalo sa to otáčať a generovať pseudo-udalosti. Tie sa opakovali ako výročia. Pretože sa už nič nemohlo stať. Všetky ďalšie udalosti sa už odvodzovali od toho, čo sa už stalo. Tie opakujúce sa udalosti boli už iba výročia tých udalostí, ktoré sa stali a viedli ku koncu dejín.

Pozrela na neho. Ten čaj mu už isto vychladol. Chceš, aby som si odložila kézimunu? Mal skladať skúšku malých katechumenov ale on miesto do knihy pozeral pred seba. Sedel na tých schodíčkoch pred balkónovými dverami. Bolo leto, cez otvorené dvere na balkón sa díval do koruny hrušky, čo rástla v plote od horného suseda. Nutne si potreboval zopakovať vzorec pre výpočet permeability vákua a trochu pozrieť čo sú to tie tenzory. Čo je to kézimunka? Vo všeobecnom prípade sa jedná o tenzor druhého rádu, pretože vektory intenzity elektrického poľa a elektrickej indukcie majú rôznu smer.

Mala som (od) toho mokré nohavičky a keď som potom otvorila tie dvere. Uvidela som ako tam sedíš a zasnene pozeráš pred seba. Ocitol si sa na troskách niekoľkých režimov, o ktorých sa smelo hovoriť iba šeptom, ktoré sa však v priebehu polstoročia prehneli mestečkom a naučili jeho obyvateľov aspoň pred deťmi nespomínať tú pomerne nedávnu minulosť. Boli to dejiny tak každodenné a tak trpezlivé, neustále vznikajúce, vytrvalo hovoriace to isté, dejiny ktoré pretrvávajú v banálnych jazykových prejavoch. Nevedel si to prečítať po maďarsky. Ale boli doručené v obálkach so známku, na ktorej bola pečiatka s dátumom. Bolo to aj na sklenených fotografických platniach. Tam to bolo dokonca úplne naopak. Teta Albína mala čierne vlasy. Pes chodil po streche. Mačka bývala v búde. Poznal si iba dve maďarské slová. Na jednej známke boli ženci s kosou a hrablami. Jedno slovo sa nesmelo ani vysloviť a to druhé bolo napísané na známke. ARATOPAR. Možno si v tej chvíli zatúžil poznať, že čo to slovo znamená. Ani ja neviem ale veľmi som sa nepomýlila, keď som ti ukázala, že čosi z toho mi stekalo po prsiach a ty si mi jedno z nich pobozkal. To druhé slovo sa vyvinulo z hornej časti dámskeho korzetu.

„Až doteraz som vchádzal do sveta dospelých falošnými dverami. Mal som pripravenú otázku.... Ale rozplynula sa, keď som vás uvidel. O červenej kráľovnej sediacej na samom vrchole tých vždy-nikdy-spokojných potrieb. Tá otázka sa týkala toho vrcholu. Ak by na vaše dvere zaklopal básnik a chcel by sa vás dotknúť iba končekom jazyka. Mal by na mysli vaše srdce ale súčasne aj vaše telo, pohyb a otáčanie. Chcel by, aby v tom dotyku bolo prítomné celé vaše vedomie.“

„To nebola otázka ale nádherná báseň. Ja som mu ponúkla ako odpoveď homológ jeho pohlavného údu. Keď sa toho dotkol, spýtal sa ma, či kvôli tomuto museli upáliť Giordana Bruna. Povedala som mu, že „NIE“. Ale to moje „NIE“ znamenalo, že môže. To je klitoris.“

Nič sa jej nespýtal ale chcel sa jej dotknúť a vtedy sa rozplynula a on tam ešte aj potom chvíľku stál.

03. Konský pohreb.

Moje mesto bolo zničené. Jeho obyvatelia nikdy nebojovali a tak i zánik ich malého mesta nebol tak slávnostný ako bolo zničenie Kartága. Oni si vlastne ani neuvedomovali čo sa deje. Mlčky sa prizerali ako nepriatelia orali stredom námestia hlbokú brázdú a sypali do nej soľ. Oni nebojovali ale zhotovili si drevené lávky, pomocou ktorých prechádzali z jednej polovice rozdeleného mesta na tú stranu, kde stála na rohu veľká predajňa s potravinami. Tam sa vytvorila obrovská fronta. „Bude vojna“, hovorili stojac v štvorstupe a neuvedomovali si, že sa už začala. Za pár hodín vykúpili obyvatelia všetok tovar. Aj ja som prispel k zániku mestečka. Pretože aj ja som sa postavil do fronty. Viny ma nezabavuje ani okolnosť, že keď som došiel na rad, v celej predajni už nebolo nič, okrem tých prázdnych regálov a knihy prianí a sťažností, ktorá visela na stene. Musel som sa zohnúť až k zemi, čo mi vtedy nerobilo problémy, aby som videl. Možno niekde v rohu, pri stene. V celom obchode nebolo nič, až na čosi, čo ležalo v najspodnejšom regáli úplne v zadu. Ja som vyniesol z predajne ako posledný kilové balenie kamennej soli. Vyšiel som s tou soľou na námestie a bol som bezradný. Tu pred predajňou sa tí okupanti najviac narobili, pretože museli železnými tyčami prerúbať dlažbu z andezitových kameňov. Tu parkovali autobusy po skončení jazdy a odtiaľto s pasažiermi odchádzali do tajomných destinácií. Nevedel som si predstaviť autobusy ako budú teraz zabáčať na námestie. Autobusy prichádzali z dolného konca ako po rieke z kameňa. Stredom námestia sa valia kocky z vyhladeného andezitu. Kamenná dlažba je dodnes ozdobou tohto mesta ale už neodbočia doľava! Práve v hornej časti námestia kde bola konečná lokálnych spojov bol ten obchod s potravinami. Tam stáli tie oválne autobusy Škoda 706 RTO šesťvalec s mechanickou prevodovkou a s motorom vedľa vodiča. Tam pred motorom bol i chladič, ktorý si asi vynikajúco plnil svoju funkciu ale bol to iba zanedbateľný príspevok k jazde. Motor by pracoval aj bez chladenia, pretože mriežka chladiča bola ten estetický prvok, podľa ktorého sme poznali autobus už z diaľky. Možno by autobus fungoval aj bez motora, pretože motor iba produkoval zvuk a maska chladiča ťahala voz. Kto by nepocítil chuť nastúpiť do autobusu a odviezť sa napríklad do obce Jedľové Kostol'any? Alebo do Slažian? Vo Veľkých

Kostoľanoch nebol kostol a do Slažian nechodili žiadne autobusy z jednoduchého dôvodu. Slažany ležali v tom čase na železnici. Nevieť si predstaviť lepšiu druh hromadenej dopravy. Buď ste cestovali autobusom alebo ste sedeli v jednom z tých troch drevených vozňov ťahaných parnou lokomotívou. Pri ceste vlakom sa vám naskytol z okna vagóna rovnaký obrázok. Na každej stanici od Lužianok až po Kozárovce. Bokom od stanice boli kvetinové záhony. Nástupištia boli posypané mletým vápnom a tie záhony s begóniami! Sklené fľaše od slnečnicového oleja zakopali hore dnom a tak vytvorili obrubníky záhonov. Na celej trati boli rovnako s láskou udržiavané stanice. Modrá tabuľa s bielym nápisom oznamovala cestujúcim, že vlak práve zatavil napríklad v Slažanoch.

Kartágo bolo zrovnané so zemou, vypálené a pôda, kde predtým stálo, bola zoraná a posolená na znak toho, že tam nemá nikdy viac stáť mesto. Moje mesto až na jednu výnimku nikto nebránil a tak okupanti s tou soľnou brázdou dosiahli tiež len čiastočné víťazstvo. Podarilo sa im len zrušiť konečnú autobusov, ktorú presťahovali na nábregie Žitavy naproti hotelu Inovec. Toto sa stalo v časoch, keď autobusy stáli na starom mieste a nikoho by nenapadlo s tým dačo urobiť. Počas prázdnin som sa bezcieľne prevádzal mojim mestom po chodníčkoch určených len pre bicykle a keď som prišiel na námestie, čítal som na tabuľkách magické názvy obcí, do ktorých nechodí vlak ale autobus Škoda 706 RTO. Na jedno popoludnie nikdy nezabudnem. Šofér sedel v prázdnom autobuse a cez otvorené dvere, veď bolo leto a on musel podľa cestovného poriadku čakať, počul som z autobusu Helenu Vondráčkovú. Šofér počúval rádio. „Ružový bombón“. Musel som sa dívať na tie kamene vyhladené pneumatikami autobusov a nemohol som odísť. To nebolo rádio ale tá mriežka od chladiča. Tá melódia ma povznášala a ja som nemohol odolať prívalom neznámej rozkoše.

V Zlatých Moravciach sa nedochovali žiadne pamiatky. Najbližšiu pamiatku nájdete až vo Veľkých Vozokanoch. Ten bronzový lev tam stál už dost' dávno na pamiatku bitky, kde utrpeli Turci porážku. Ale pripomína ešte jedno víťazstvo, o ktorom bolo dlhé roky zakázané hovoriť. Druhý raz utekali z katastra mesta rumunskí vojaci, ktorí mali dozerať na stavbu tej priekopy so soľou. Celú vec som naplánoval tak, aby nedošlo ku stratám na životoch. Ušli s holými zadkami smerom k tomu levovi zanechajúc za sebou bojovú techniku. Kto by podozrieval dvanásťročného chlapca a jeho o osemnásť mesiacov staršiu sestru z takého počinu? Pripravil som si zápalné fľaše a potom som zoznámil sestru so svojim plánom protiútok. Vojaci mali tábor pri ceste do Nitry, takzvanej autostráde. Mladý počerný vojak v maskáčoch na mňa mieril samopalom, keď som šiel okolo na bicykli. Ani nevedel, že sa stal súčasťou môjho plánu.

Jedinou pamiatkou v Moravciach bola fabrika s dvomi komínmi na dolnom konci pri stanici. Na druhom mieste je stará márnica na cintoríne. Nikdy som nebol v tej márnici ale tiež nepoznám nikoho kto by sa tam raz netúžil vystrieť na mórach! Roh stavbičky podopiera kamenný múrik. Proste neviem

si inak vysvetliť, prečo ma tá stavba a ten múrik dodnes fascinujú. Nuž povedal som sestre, že ideme do márnice.

„Už sme tam štyri roky neboli,“ odpovedal som na jej námietky. „Tiež bolo leto.“

„Ale nie august,“ spomenula si sestra. „Boli sme tak čistí. Šli sme k márnici od hlavnej brány na cintorín po ceste vysypanej drveným vápencom. Práve sme urobili na fare skúšku z malého katechizmu.“

„Áno, bolo to nezvyčajné asi preto, že to nebo bolo svetlejšie a tie tuje, dívala som sa ako ukazujú do oblohy.“ Kňaz nám dal na cestu oválne medailóny z alumínia. Za nič na svete sme ich nechceli stratiť! Išli sme od hlavnej brány k márnici a ako sme išli po tej ceste, hádzali sme pred seba tie vzácne medailóny. A vždy sme sa po ne mohli zohnúť a nájsť ich. Ako keby sme medzi tými kamienkami nachádzali dobré skutky, ktorých sa dopustili nebožtíci na cintoríne. Nikdy nebudú zabudnuté. A skutočne, nikdy nezabudnem na ten deň a na ten povznášajúci pocit čistoty keď som uveril, že Boh o mne vie a že ma miluje.

„Máš iba trinásť rokov,“ povedal som pri márnici, „ale mohla by si už zvládnuť tú operáciu.“ Išlo o to odlákať pozornosť toho mladíka so samopalom.

„Budem mať štrnásť a už dávno mám menštruáciu,“ durdila sa sestra.

„A pamätáš sa na ten sľub, ktorý si skladala pri tomto múriku?“ Sestre zažiarili oči. „Vždy som chcela byť prostitútkou. Len neviem, ako sa začína s takým remeslom.“ Hovoril som jej o tom vojakovi, ktorý stráži veľkú cisternu s benzínom. „Ešte som to nikdy nerobila,“ trošku zahanbene sklopila oči. „Raz som na fare videla nahého anjela. Ale to „zhora“ do hrdla sa asi nepočíta aj keď som cítila, že Boh ma miluje. Asi by som mu mala ja zaplatiť, za to že to je prvý raz.“

Sestra v ten večer prišla o panenstvo a oni o polku bojovej techniky. Utekali smerom na juh odkiaľ prišli a zastavili sa až v poli pri tom pomníku. Keď sa to potom vyšetrovalo, mal som alibi, že už vtedy som bol uvedomeným občanom a nenechal som sa pomýliť. Vedenie Strany sa odchyľilo od leninských princípov. Dokonca aj mnohí čestní komunisti uverili ich klamstvám. Nieкто má náhodou vyfotil ako idem s tou soľou ako s tou povestnou „troškou do mlyna“. Ako z vlastného presvedčenia prisýpam do tej brázdy soľ. Bolo leto. „Vemte si bonbón ..., slunce je trombón a den je ten tam.“

Kostol svätého Michala síce prehlásili za pamiatku ale na tej stavbe nie je nič zaujímavé. Výnimkou je takzvaná nová sakristia. Možno o nej ešte napíšem. Kostol vraj začali stavať už v dvanástom storočí ale preslávil sa až v prvej polovici šesťdesiatich rokoch 20. storočia. Pri príležitosti 50. výročia sobáša pani Františky Madolovej sa konal sobáš i pohreb zároveň. Náš kostol sa preslávil konským pohrebom, ktorý sa konal z príležitosti toho výročia. Táto akcia je pozoruhodná z viacerých dôvodov a je natrvalo zapísaná do kultúrneho dedičstva regiónu. Jednalo sa v podstate o dva sobáše,

medzi ktorými ubehlo 50 rokov. Na ten prvý sobáš sa nedostavil ženích a po päťdesiatich rokoch sa nedostavila nevesta. Rakva bola zas dvakrát širšia ako obyčajne, pretože pochovávali koňa. Najvzácnejšou pamiatkou v tomto meste je stenografický záznam príhovoru kňaza, ktorý som našiel v starej drevenej skrini na povale nášho domu na Kollárovej ulici číslo 18. O tej skrini ako i o autorstve či pravosti textu sa vedú odvtedy spory. Niektorá literárni vedci ho považujú za podvrh a profesor Gebauer z pražskej univerzity ho posmešne nazýva „Rukopis Zlatomoravecký“. Isto. Ved' v Prahe majú už svoje skúsenosti s takými rukopismi. V texte sú aj protirečivé odkazy ale ja si myslím, že by sa dali vysvetliť nielen tým dodatkom, že kňaz bol senilný. Prečo sa nedostavil ženích, to vysvetľuje text. Mlčí sa o neprítomnosti nevesty, pretože v tom čase bola už desať rokov mŕtva. Boh ho poslal do Moraviec s veľkou úlohou ale on z nich uteká! To znamená, že už tam bol! Osedláva koňa a uteká z Moraviec! Ženie sa ku kremítym horám na západe. Každý sme to už zažili! A kde bol ten kôň doteraz? Podľa mňa sú to len maličkosti, ktoré neuberajú ale prispievajú k literárnej kvalite diela, ktoré tu teraz uvádzam.

„Tento kôň,“ povedal kňaz a potom sa odmlčal. Náš brat Jozef neposlúchol Boha, ktorý ho poslal do Moraviec aby tu v prvom dome za potokom splodil tu prítomných pozostalých. Na tomto koni chcel náš drahý otec Jozef ujsť pred svojou povinnosťou. V predvečer svadby osedlal koňa a vyrazil proti noci na západ. Na západnej strane boli kremité hory. Matka mu zomrela zamlada. Otec priviedol do mlyna mladučku macochu. Po otcovej smrti začalo v mlyne strašiť. V mlyne sa začala zjavovať biela pani. Vystrašený Jozef, v tom čase 20 ročný mladík, vbehol do izbice, že sa pritúli k náhradnej matke. Našiel odkrytú duchnu a miesto, kde ležala macocha bolo ešte teplé. Sviečka dohasínala.

Drahí pozostalí. Na tejto kostre niekde ešte visia na rebrách útržky kože. Obrovská čel'ust' netvora akoby naposledy zahryzla do hliny. V ten večer sa spustil obrovský lejak a Žitava vystúpila z koryta. Poslali za ním sluhov, dostihli ho v Slažanoch. Prosili Jozefa aby sa vrátil a odvrátil pohromu. „Už si utešil vdovu po svojom otcovi, priviedol macochu po otcovi do druhého stavu. Už v tom mlyne nebude strašiť. Vráť sa do mesta a splod' tam tu prítomných pozostalých.“ Tu družbovia zastavili koňa a družičky podviazali bratovi Jozefovi miešok reťazou. Tak ho dovedli do tohto kostola. Brat Jozef sa pozeral na oltárny obraz a keď som sa ho pýtal, či si berie tu prítomnú Františku za manželku, neodpovedal. Boh zoslal ďalšie znamenie. Svat mykol reťazou. Zabolelo to ale náš brat Jozef povedal svoje „Áno“ naozaj úprimne.

Potom sa senilný kňaz obrátil k miništrantovi s otázkou. „Koho to vlastne sobášime?“

„Nikoho. Sme na konskom pohrebe.“

04. Modrá známka.

Asi to bolo tým svetlom na konci leta. Cítil som to až kdesi v kostiach.... Ocitol som sa v takej situácii, že som mal silný dojem že dnes ukončím jednu etapu svojho života. Práve ma vyhodili z roboty a to bola ako sa ukázalo i príležitosť ukončiť jednu poviedku. Nebol som doma v tomto meste a to sa nezmenilo ani po dvanástich mesiacoch pobytu. Bol som zvyknutý cestovať za prácou... Ale keď tam necestujete lietadlom.. Ale pred polnocou posledným rýchlikom z Bratislavskej hlavnej stanice smerom na východ. Potom už iba odd'áľujete osobný bankrot. Nastúpil som tam ako programátor ale našou úlohou bolo revidovať zdrojové kódy hotových programových „balíkov“, ktoré sa od seba líšili iba číslom verzie. Tie odlišnosti sa tam dedili, pretože to boli rozdielne verzie toho istého systému a líšili sa doménami, z ktorých boli odvodené dátové elementy. To prechádzalo ďalej do štruktúr, ktoré boli kopírované do takzvaných „top modulov“ deklarovaných na začiatku každého programu. Naprogramovali to vo Wiesbadene. Z Bratislavy to bolo skoro 800 kilometrov smerom na západ. Tu by som k tomu musel prepočítať ešte tristo navyše. Sám som v tej budove ešte nedávno sedel na piatom poschodí. Lietadlo pristávalo neskoro večer kdesi uprostred zvlnenej pahorkatiny, kde okrem tých hangárov nebolo skoro nič. Niekedy už pred tou letištnou halou stál autobus. Ale to sa mi stalo iba dva razy za celý ten rok, čo som tak fungoval. Musel som na parkovisko autobusov asi tristo metrov bokom od letiska, kde naozaj nebolo nič okrem tých prístreškov. Hodinu pred polnocou mnohokrát iba ja jediný som tam čakal na autobus. Vždy som to považoval za malý zázrak, keď nakoniec prišiel ten autokar. Z letiska to bolo ešte skoro dve hodiny, ktoré som sa snažil prespať. Ale tam, na železničnej stanici v Mohuči to ešte neskončilo. Ba tu som zažíval tie najvypätejšie chvíle. Priamo z ulice som utekal na prvé nástupište, kde už čakal posledný „rýchlovlak“ na druhú stranu Rýna. Táto voda bola aj hranicou spolkovej krajiny Severné Porýnie-Westfásko. Most akoby spájal dve polovice rozdeleného mesta, ktorého stredom sa tiahla široká niva s riekou po ktorej plávali lode. Dakedy sa autobus z letiska oneskoril. Na ten moment tam číhali v tme tie ružové taxíky. To potom bolo samozrejme až k domu, kde som býval ale aj tridsať euro navyše, čo bolo niekedy viac ako to lietadlo. Moji kolegovia s tým nemali problém ale mňa to akosi deptalo. Keď ten vlak šiel na most, na tých výhybkách sa to hegalo. Bol som jediným pasažierom v celom vagóne. Na podlahe sa kotúľali prázdne plechovky od piva. Nedočítané noviny zaberali neraz aj viac sedadiel. Musel som pritlačiť nos až na to sklo, aby tie odrazy zmizli a vtedy sa mi zjavili iné svetlá ako odraz v čiernom zrkadle vodnej hladiny. Moji kolegovia z Košíc sedeli ako poslušní žiaci v školskej učebni. Bola to budova bývalého židovského gymnázia priamo v centre mesta. V tej triede bola aj katedra a mali tam dokonca aj kantora. Ten hajzel, akýsi

Jaroslav, ktorého meno som už zabudol, mohol mať tak do tridsať rokov. Jeho priezvisko začínalo písmenom „L“. Z toho vyvýšeného pódia mal nás všetkých pod dohľadom. Sedel tam ako učiteľ za katedrou a predstierajúc robotu, venoval sa svojmu súkromnému biznisu. V čom ten človek podnikal? To som sa dozvedel až po niekoľkých rokoch. Keď vypúšťali priehradu Ružín. Ja som sem neprišiel zarobiť. Dobre som vedel, do čoho idem ale nemal som už inú možnosť. Bola to podradná robota, ktorú by v Nemecku nikto nerobil. Moji kolegovia s tým zjavne nemali problémy ale ja som hľadal a možno i našiel spôsob, ako si tie úpravy nejak ozvláštniť. Malo sa to diať automaticky. Už ani neviem, ako to malo fungovať. V každom prípade to bol spôsob, ako to tam vydržať a nezblázniť sa od nudy.

Asi som sa tam veľmi nehodil a moje pracovné výsledky asi odpovedali tomu, ako som si tú prácu „osvojil“. Mám na mysli jedno anglické slovo, ktoré vyjadruje mieru stotožnenia sa s danou úlohou. To, že ma vyhodila som vedel už dávnejšie ale dnes som odovzdal počítač a všetky tie náležitosti, ktoré ma oprávňovali na prístup do vzdialených počítačových systémov. Potom som prevzal nejaký doklad, ktorý som mal ukázať na pracovnom úrade pri žiadosti o podporu. Na stanicu to bolo z Letnej ulice asi dva kilometre. Ak by medzitým nedošlo k istej reorganizácii a naše, vznešene povedané „laboratórium“ zostalo v tej budove v centre, asi by nikdy nevznikla táto poviedka. Ale my sme sa odtiaľ presťahovali a aj keď sme tým platovo skoro nič nezískali. Išlo samozrejme o peniaze ale na to sme mali toho Jaroslava L., ktorý sa postaral o to, aby jemu pridali a ostatné zostalo tak ako predtým. Mne to aj tak vyhovovalo. Získal som tri kilometre! Teda asi tridsať minút normálne pešej chôdze. Bude to mojich prvých 30 minút slobody! Budem si užívať ten pocit, že do budovy, ktorú som práve opustil a do tohto mesta sa už nevrátim. Stavba bola postavená ešte za bývalého režimu. Ale to by mi vôbec nevadilo. Dokonca sa mi páčil priestranný vestibul so schodiskom naproti vchodu. Keď som sa vracal „z obeda“ vybehol som na prvé poschodie a tam, naľavo od výtahu... boli dvere. Na druhej strane to pokračovalo ako chodba, kam ústili dvere našich kancelárií. V prvej a asi najmenšej miestnosti sedel ten Jaroslav L., o ktorom som už hovoril. Bol to štíhly, vysoký grázle s rozčuchranými vlasmi. Gél na vlasy sa aplikuje do vlhkých vlasov a ihneď rozčesá. Mohol mať dačo cez tridsať a teda bol o viac ako dvadsať rokov mladší ako ja. Ten hajzel prerozdeľoval naše peniaze. V starej budove nás mal všetkých pokope v jednej veľkej miestnosti. Tam mal aj webkameru. Tá nás nahrávala a snímala aj vtedy keď tam nebol. Asi som mal držať hubu ale to sa proste nedalo. Povedal som komsi z kolegov, že takého podlého človeka som už dávno nevidel. Druhý raz zase, keď som sa vrátil z Nemecka, pretože aj z Košíc som bol asi dvakrát služobne vyslaný do sídla firmy IBSOFT. Povedal som mu, že ho pozdravuje Nerodolik. Po tej reorganizácii som našiel Nerodolika sedieť vo Wiesbadene na „Bahnhofstrasse“. Tam, kde to svinstvo programovali. Nerodolik tu síce zarábala trikrát viac ako v Košicích ale tiež bolo na ňom vidno, že ani on si to neosvojil a že mu nakoniec neponúkli prácu, ktorá